శ్రీ

కవిత

గీ. విబుధలోకంబు "కవితైవ విద్య" యనుచుఁ
జదువు వచనార్థమును నరశయము గలదె
విద్యలకు నెల్ల నుత్తమవిద్య కవిత
దానిఁ దెలియుట విశ్వమాతయను గాదె.

ఇది మాసమునకొకసారి ప్రకటింపబడును.

సంపుటము 1 } విరోధికృన్నామసం॥ర వైశాఖ మాసము. { సంచిక 12

న్యాయచంద్రిక.

భిక్షుకపాదప్రసారణన్యాయము.

భిక్షుకుఁడు గృహస్థునియింట భోజనశయనాదిలాభము నపేక్షించియు, నొక్కమాటు తన యభీష్టము నంతయు వెలిపుచ్చినఁ బాదప్రసారణమును దుర్ఘటమని యెంచి, మొదట నిస్పృహునిఁబోలెఁ బ్రవేశించి క్రమముగాఁ దనకోరికలను బ్రకటించి కృతార్థుఁడగును. అట్లే విశేషలాభమును గోరువారు నిరపేక్షులవలెఁ జేరుదురు.

ఖల్వాటబిల్వీయన్యాయము.

బట్టతలవాఁడు పట్టపగలింటి యెండ తాఁకునకోడి నీడం గోరుచు మారేడుచెట్టుక్రిందికరుగుటయుఁ బండు రాలి యాతనిశిరముపైఁ బడి గాయపఱిచెను. అట్లే యదృష్టహీనుఁ డెందేఁగిన నాపదలు ప్రాపించును.

ఉష్ట్రకంటకభక్షణన్యాయము.

లొట్టిపిట్ట ముళ్లుగుచ్చుకొనుట వెతగుడుచుచును, జమ్మ్రియాకు లందిని సుఖించును. అట్లేజనుఁడభీష్టవస్తువుల నార్జింప దుఃఖపడుచును, దల్లాభమున్న కలరును.

కాశకుశావలంబనన్యాయము.

ఏటఁబడి కొట్టుకొని పోవువాఁడు పెద్దకొమ్మలు మొదలగునవి దొరకనిచో రెల్లుపుడుకనుగాని దర్భకట్టనుగాని పట్టుకొనుట నిరర్థకము. అట్లే ప్రబలయుక్తులు తోఁచనితఱి దుర్బలయుక్తుల నవలంబించువాఁడు నవ్వులపాలగును.

విషక్రిమిన్యాయము.

వసనాభిలోఁబుట్టిన పురువును వసనాభియే పోషించును. అట్లే తన దేశపుదుర్న్యాయము తన్నురక్షించును.

విషవృక్షన్యాయము.

విషవృక్షమునైనఁ దాఁబెంచినదానిని నఱుకఁ జనదు. అట్లే దుర్జనునైనఁ దాఁ బోషించినవాని హింసింపరాదు.

శ్యేనకపోతీయన్యాయము.

డేగ యతర్కితముగావచ్చి పావురముఁ దన్నుకొనిపోవును. అట్లే దుర్యోగమాకస్మికముగా మనుజుని లోఁచుకొనును.

గడ్డరికాప్రవాహన్యాయము.

గొఱ్ఱెలగుంపులో నొకటి ప్రమాదముననేని ప్రవాహంబునఁ బడినచో నెంతనివారించినను దక్కినవన్నియుఁ దోడనవఱుతదూఁకును. అట్లే తమవాఁడొకఁడు పొరపాటుననేని తప్పుదారిఁబోవ నెల్లరునువాని వెంటఁ బరువిడుదురు.

గోమయపాయసీయన్యాయము.

"గోవులవలనఁ గలుగుటఁ బాయసమును గోమయమే" అని యెట్లోసాధించిననది పరిహాసపాత్రమగును. అట్లేయపశబ్దము నెవ్వియో యుక్తులుచెప్పి సాధించినను బుధులు గ్రహింపరు.